

Deklaro de la Ministrejo pri Eksteraj Rilatoj de Kubo

La sekvoj de COVID-19 jam mezureblas ? kaj estonte e? pli ? per la impresaj nombroj da infektitoj, per la ne akcepteblaj nombroj da mortintoj, la nerefuteblaj dama?oj, kiujn ?i ka?zas al la monda ekonomio, produktado, komerco, dungoj kaj persona enspezo de milionoj da homoj. ?i estas krizo, kiu okazas anka? trans la sfero de sano.

La tutmonda malsano aperis kaj disvasti?is meze de scenaro karakterizata de grandegaj ekonomiaj kaj sociaj malegalecoj ene kaj inter nacioj. Kun senprecedencaj migraj kaj rifu?antaj fluoj reaperis malamo al fremduloj kaj rasa diskriminacio. La rimarkindaj atingoj de scienco kaj de te?nologio, speciale en la sfero de sano, centri?as en la farmakologia komerco kaj la komercigo de la medicino pli ol en la celo garantii la bonfarton kaj sanan vivon de plimultoj.

Covid-19 venis en mondon super?ar?itan de produktataj kaj konsumataj modeloj, speciale en alte industrii?intaj landoj kaj inter la elitoj de evolulandoj, modeloj ne da?rigeblaj kaj malkongruaj kun la finia karaktero de naturri?a?oj, sur kiuj la vivo sur la planedo dependas.

Anta? ol la unua kazo estis identigita, 820 milionoj da homoj estis mondvaste suferantaj je malsato; 2,2 miliardoj da homoj sen aliro al trinkakvo; 4,2 miliardoj sen aliro al sekure mastrumataj sanservoj kaj 3 miliardoj sen bazaj kondi?oj por e? nur lavi siajn manojn.

Tia mondo estas des pli neakceptebla, ke ĉiujare proksimume 618,7 miliardoj da dolaroj forvaporigas en reklamon, ke 1,8 bilionojn da dolaroj voras armeaj elspezoj kaj armuoj, el kiuj absolute neniu servas por batali kontraŭ la minaco de la Covid-19, kiu jam mortigis dekmilojn da homoj.

Tiu ĉi viruso ne distingas inter iuj kaj aliaj. Ankaŭ ne inter riĉuloj kaj malriĉuloj. Tamen la detruaj efikoj plej furiozas tie, kie vivas la plej vundeblaj, la homoj kun plej malaltaj enspezoj, en la malriĉa kaj subevoluinta mondo, en la malriĉaj partoj de la grandaj industriigitaj urboj. Kaj ĉiaj efikoj estas speciale fortaj tie, kie la novliberalaj politikoj kaj la reduktadoj de sociala elspezoj limigis la kapablojn de ĝenerala publika mastrumado.

Ĉi kaŭzas pli da viktimoj tie, kie la registaroj reduktis la buĉetojn por publika sano. Ĉi kaŭzas pli da ekonomiaj damaĝoj tie, kie la ĝeneralaĵo havas malmultajn aŭ neniajn eblecojn por helpi tiujn, kiuj perdas sian dungon, devas fermi sian vendejon kaj vidas siajn personajn kaj familiajn enspezojn draste reduktitaj aŭ tutsimple malaperi. En la plej evoluintaj landoj ĉi mortigas pli da homoj inter la malriĉuloj kaj enmigrintoj, en Usono speciale temas pri la afrikdevenuloj kaj la latinamerikanoj.

La plej malbona punkto estas, ke la internacia komunumo devas alfronti tiun ĉi tutmondan minacon en la momento, kiam la plej granda milita, ekonomia, teknologia kaj komunika potenco de la planedo disvolvas eksteran politikon, kiu sole nur incitas la konfliktojn kaj la dividojn kaj kiu funde vetas pri ĉovinismo, superregado kaj rasismo.

Dum la monda batalo kontraŭ la tutmonda malsano postulas apogi kaj stimuli gravan agadon de la internaciaj organizaĵoj, speciale la Unuiĝintajn Naciojn (UN) kaj la Mondan Organizaĵon pri Sano (MOS), la usona registaro atakas la multflankecon kaj furioze senkreditigas tiun ĉi lastan organizaĵon rifuzante agnoski ties gvidantecon. Kaj krome, ĉi provas malnoble profiti la konjunkturon por trudi sian dominadon kaj ataki landojn, kies registaroj ne havas la ĉancon plagi ĉi.

La plej evidentaj pruvoj de tio estas la lastatempaj gravaj militaj minacoj de la Blanka Domo kontraŭ la Bolivara Respubliko Venezuelo kaj, antaŭhieraŭ, la lanĉado, fare de la usona prezidento, de la Tutamerikaj Tagoj kaj Semajno, de la 14-a ĝis la 18-a de Aprilo, akompanata de deklaroj tipe novkoloniaj kaj inspiritaj de la Monroe-doktrino kontraŭ Venezuelo, Nikaragvo kaj Kubo, laŭdire por memori pri la Unua Tutamerika Konferenco, kiu okazis en Vaŝingtono antaŭ nun cent tridek jaroj kaj kiun José Martí prave draĝis. Ĉu necesas memori, ke Aprilo estas ankaŭ la monato, en 1961, de la venko de Playa Giron?

Ĉu kroman ekzemplon? La absolute malmoralaj atakoj, kiun la Trump-registaro ne ĉesas organizi kontraŭ la solidareco, kiun la kuba Revolucio donas al la registaroj, kiuj petas ĉian helpon por agi kontraŭ la Covid-19. Anstataŭ instigi la kunlaboradon kaj mobilizi samorganizitan tutmondan respondon, altaj funkciuloj de la usona ĝenerala departemento pasigas sian tempon por minaci la registarojn kiu, fronte al la dramo de tiu tutmonda malsano, suverene decidas peti helpon al Kubo.

La Trump-registaro sekvas kriman politikon ĉi kaj la funkciuloj tion scias, kiam ĉi klopodas, atakante en plena tutmonda malsano la internacian kunlaboradon de Kubo, senigi milionojn da personoj je la universala rajto je sanservoj.

La amplekso de la aktuala krizo devigas nin ĉiujn kunlabori kaj praktiki solidarecon trans politikaj disecoj. La viruso respektas nek limojn nek ideologiojn. Ĉi minacas la vivon de ĉiuj, kaj do ni ĉiuj havas la respondecon kontraŭagi ĉin. Neniu landoj pensu ke ĉi estas sufiĉe granda, aŭ sufiĉe riĉa, aŭ sufiĉe potenca por defendi sin tute sola, izolite, malestimante la klopodojn kaj la bezonojn de la ceteraj.

Ur?as doni kaj kundividi validajn kaj fidindajn informojn.

Necesas senprokraste fari la pa?ojn, kiuj ebligas tute juste kunordigi la produktadon kaj la distribuadon de medicinaj ekipa?oj, de protekt-rimedoj kaj de medikamentoj. La landoj, kiuj disponas pri pli da resursoj, devas kundividi ilin kun la plej trafitaj landoj kaj kun tiuj, kiuj estas plej malbone preparitaj fronte al la tutmonda malsano.

La? tiu principo laboras Kubo. Nia malgranda nacio, sen grandaj naturri?a?oj kaj la celo de brutala kaj longega ekonomia blokado, provas la? tiu principo alporti sian modestan kontribua?on. Ni povas montri plurajn jardekojn da internacia kunlaborado pri sano, kunlaboradon grandanime rekonata de la Monda Organiza?o pri Sano kaj de tiuj, kiuj uzis ?in.

En la lastaj semajnoj ni respondis al petoj de kunlaborado sen e? dum momento pensi pri politika harmonio nek pri ekonomiaj avanta?oj. Hodia? dudek unu brigadoj de personoj de la kuba sansistemo kontribuas al la naciaj kaj lokaj klopodoj de dudek landoj kaj tiel, en kelkaj lokoj, aldoni?is al tiuj, kiuj jam ekzistas en sesdek landoj kaj kiuj mobilizi?is por batali kontra? la tutmonda malsano.

Ni anka? kundividis kelkajn el tiuj medikamentoj, kiujn ni mem produktas kaj pri kiuj nia praktiko pruvas al ni, ke ili estas efikaj por anta?malhelpi kaj por kuraci la malsanon. Cetere, nia medicina personaro partoprenis, en Kubo kaj per telekonferencoj, en konsultadojn kaj debatojn pri specifaj traktadoj de pacientoj a? de specialaj grupoj en pluraj landoj.

Ni faras tiun klopodadon sen ignori nian respondecon por protekti la kuban lo?antaron, kion ni rigore faras malgra? la teruraj limigoj, kiujn la ekonomia, komerca kaj financa blokado fare de Usono trudas al ni. ?iu, kiu volas scii ion pli pri tio, bezonas nur konsulti la nombrojn, kiuj apogas tiun ?i aserton, ?ar ili estas publika. E? nur iomete da deco ebligas kompreni, ke tiu blokado trudas al Kubo eksterordinarajn malfacila?ojn por povi garantii la materiajn enigojn kaj ekipa?ojn, kiuj subtenas la publikan sansistemon, des pli en la specialaj kondi?oj, kiujn la batalo kontra? la koron-viruso trudas.

Jen ?usa ekzemplo: helpo-sendo el ?inujo ne povis alveni al Kubo, ?ar la koncerna transport-entrepreno rifuzis pro la restriktioj de la usona ekonomia blokado. La pinto estas, ke altaj funkciuloj de la usona ?tatdepartemento asertis, ke Usono ja eksportas al Kubo medikamentojn kaj medicinajn ekipa?ojn. Kiam oni petis ilin nomi ekzemplon de tiuj la?diraj komercaj transakcioj, ili prezentis e? ne unu solan!

La ekonomia blokado ? ?iuj faktoj elokvente pruvas tion ? estas la ?efa malhelpo por la disvolvado de Kubo al prospera lando kaj al bonstato de la kubano. Tiu ?i akra realo, sole nur pro la politiko de konstanta agresemo de la Blanka Domo, tamen ne malebligis al ni doni nian solidaran helpon. Ni rifuzas neniun, kaj ni e? ne rifuzus ?in al tiu lando, kiu faras al ni tiom da suferoj!

Kubo estas konvinkita, ke la konjunkturo postulas kunlaboradon kaj solidarecon. Nur internacia klopodo sen politikaj anta?ju?oj, kiu eligas disvolvi kaj kundividi la sciencan esploradon kaj inter?an?i la spertojn de la diversaj landoj pri anta?malhelpado, de protektado de la plej vundeblaj kaj de praktikoj de socia konduto kontribuos al mallongigo de la da?ro de tiu ?i tutmonda malsano kaj al reduktado de la ritmo de homaj perdoj. Kubo rezolute kredas, ke la Unui?inta Naciario kaj la Monda Organiza?o pri Sano devas ludi absolute nepran gvidan rolon.

Se ni agadas la? komuna plano, ni bremsos la ekspansion de la viruso pli rapide kaj je malpli alta kosto.

Tiam restos la ekonomia kaj socia krizo, kiun la tutmonda malsano kaŭzas kaj pri kies ampleksoj neniu kapablas kun certeco antaŭdiri.

Sed ni ne povas atendi tiun momenton por kunigi la intencojn kaj por provi solvi la grandajn problemojn kaj la gravajn minacojn, super kiuj ni stumblos kaj por respondi al tiuj, kiuj jam ekzistis antaŭ ol la viruso faris sian unuan viktimon.

Se oni ne garantias al la evolulandoj la aliron al teknologio, kiu kutime koncentriĝas en la plej industriigitaj landoj, speciale en la sansistemo, kaj se tiuj ĉi ne pretas senrezerve kaj sen-egoisme kundiĉi la atingojn de la scienco kaj siajn produktojn, tiam la grandega plimulto de la monda loĝantaro restos same vundebla kiel hodiaŭ, kaj eĉ pli en mondo ĉiam pli interkonektita.

Se oni ne eliminis la pun-dispoziciojn trudatajn pro politikaj kialoj al evolulandoj, se oni ne nuligas al tiuj landoj ilian dispreman kaj ne repageblan ŝuldon, se oni ne liberigas ilin el la senkompata kuratoreco de la internaciaj financ-organizaĵoj, tiam ni ne iluziu: la mondo daŭre ne havas eĉ nur la plej etan kapablon respondi al la ekonomiaj kaj sociaj malegalecoj, kiuj, kun aŭ sen tutmonda malsano, ĉiujare mortigas milionojn da homoj, infanojn, virinojn kaj maljunulojn kune.

La internaciaj paco kaj sekureco estas klare minacataj, sed la konstantaj agreso kontraŭ certaj landoj nur pligravigas ilin.

Oni malfacile kredas, ke la eventuala fino de la tutmonda malsano kondukos al mondo pli justa, pli sekura kaj pli digna, se la internacia komunumo, reprezentata de la registaroj de ĉi ĉiu lando, ne urĝas ekde hodiaŭ adopti kaj interkonsenti decidojn, kiuj ĉi nun montriĝis obstine malklaraj.

Kaj ni ankaŭ havas bazitajn dubojn, ke la homaro estos pli bone preparita okaze de la venonta tutmonda malsano.

Ankoraŭ estas tempo por agi kaj por mobilizi la volon de tiuj, kiuj estas taskitaj je respondecoj. Ni ne lasu la taskon al estontaj generacioj, tio povus esti tro malfrua!

Havano, la 16-an de Aprilo 2020

{Tradukita el la franca versio de Vilhelmo Lutermano}

Radio Habana Cuba